

Jak pracować z dzieckiem trudnym wychowawczo?

Opracowano na podstawie rozważań Joanny Sikory zamieszczonych w *Psychologia w szkole* nr 1/2004.

Pytanie zasadnicze; czy trudność, z którą się zmagamy, leży po stronie ucznia, czy sytuacji w jakiej się on znajduje?

Jak postępować z uczniem, aby wpływać na zmianę jego zachowania, jak nie nasilać zaburzeń?

Zasady, które powinno się przestrzegać:

1. Prawidłowy kontakt

Umiejętności komunikacyjne nauczyciela; okazywanie autentycznego zainteresowania uczniem, akceptacja ucznia.

2. Nauczyciel, który swojego ucznia nie lubi i nie akceptuje, nie ma szans skutecznie go wychowywać.

Akceptacja osoby, a nie zachowania!

Brak reakcji na niewłaściwe zachowanie oraz nieinformowanie o naszych uczuciach w związku z wystąpieniem takiego zachowania jest równoznaczne z przyzwalaniem na takie zachowanie.

3. W stanie silnego wzburzenia, gdy działają silne emocje, nigdy nie podejmować tzw. rozmów wychowawczych.

Dziecko w silnym wzburzeniu nie jest w stanie zdobyć się na racjonalny ogląd sytuacji. Gdy emocje opadną, dopiero wtedy korygować wypowiedź, wyjaśniać.

4. Ryzykowne jest stosowanie wzmocnień negatywnych w odniesieniu do uczniów z zaburzeniami zachowania.

Kara nie może upokarzać.

Uczeń nasila tendencję do buntu, negatywizmu, gdy nie akceptuje osoby wymierzającej karę.

Kara nie może być sposobem na odreagowanie emocji własnych.

Najlepsze efekty przynoszą wzmocnienia pozytywne ale:

- pochwały, okazywanie zainteresowania muszą mieć miejsce wtedy, gdy uczeń nie przejawia zaburzonego zachowania. W przeciwnym razie wzmocniamy tendencję do występowania tego zachowania, czyli uzyskujemy efekt odwrotny od zamierzonego - pochwały muszą być wyrazem autentycznej postawy, muszą być prawdą! Uczeń wyczuje każdy fałsz. Pochwała nieprawdziwa, zwłaszcza wypowiedziana w sytuacji, gdy nauczyciel ma problem z dzieckiem, jest odbierana jako manipulacja, a nie autentyczne okazanie akceptacji. Tak wypowiedziana pochwała nie pełni roli korygującej, raczej denerwuje i gniewa.

5. Chcąc pracować z uczniem trudnym, trzeba koniecznie dobrze go poznać!

Program pracy wychowawczej musi być zawsze dostosowany do konkretnego ucznia. Ustalić wspólnie z rodzicami, nauczycielami, psychologiem, pedagogiem szkolnym.

Jak zmieniać nieadekwatne sądy nastolatków, jak formułować sądy korygujące?

Podstawowy kierunek działań korygujących zawsze powinien dotyczyć modyfikacji, koordynacji nieadekwatnych sądów o rzeczywistości.